

The Network and Collaboration Management of Local Administrative Organizations for Improving the Quality of Life for the Elderly in Upper Southern Region, Thailand

Sakda Kajornbun

Faculty of Liberal Arts and Management Sciences

Prince of Songkla University, Suratthani Campus, Thailand

Abstract

The research aimed to study the factors and conditions that affected the network management, styles, and guidelines on the network management of local administrative organizations (LAOs) suitable for the elderly in the upper southern region. The research was based on the mixed method. Data was collected through purposive interviews with personnel related to elderly affairs at eight local administrative organizations and concerned networks. Questionnaires were also sent to 559 LAOs and were received back from 242 LAOs to survey the representatives of local administrative organizations (municipality and subdistrict administrative organizations). Data were analyzed by finding percentages, mean, and standard deviation. The study found five aspects related to factors and conditions affecting network management ranked in importance: organizational executives, operational personnel, organizational interrelationships, work processes and resources, and understanding of organizational functions. The suitable network management styles for the elderly affairs require the local administrative organizations to serve as central coordinators in conjunction with the elderly clubs and Subdistrict Health Promotion Hospitals to promote coordination with the partnership networks to provide public services to the elderly. Meanwhile, the network management guidelines relied on work integration, competency development for executives and operational personnel, modification of proper work regulations, and role adjustment of local administrative organizations as a coordinator.

Keywords

Municipality, sub district administrative organization, network management, elderly

CORRESPONDING AUTHOR

Sakda Kajornbun, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University Suratthani Campus, Mueang, Suratthani, 84000 Thailand. Email: sakda.k@psu.ac.th

© College of Local Administration, Khon Kaen University. All rights reserved.

การจัดการเครือข่ายและความร่วมมือ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาคใต้ตอนบน

ศักดา ขจรบุญ

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการจัดการภาคีเครือข่าย รูปแบบและแนวทางจัดการภาคีเครือข่ายของ อปท. ที่เหมาะสมด้านกิจการผู้สูงอายุในจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการผู้สูงอายุใน อปท. ที่โดดเด่นด้านกิจการผู้สูงอายุและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 แห่ง และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามจากตัวแทน อปท. (เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล) โดยส่งแบบสอบถามให้ตัวแทน อปท. ทุกแห่งจำนวน 559 แห่ง และได้รับแบบสอบถามกลับมาเป็นจำนวน 242 ชุด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการจัดการภาคีเครือข่ายมี 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงาน พนักงานระดับปฏิบัติการ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน กระบวนการทำงานและทรัพยากร และความเข้าใจในลักษณะของหน่วยงาน โดยรูปแบบการจัดการภาคีเครือข่ายด้านกิจการผู้สูงอายุที่เหมาะสม คือ ให้ อปท. เป็นผู้ประสานงานกลาง โดยร่วมกับชมรมผู้สูงอายุและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และประสานงานกับภาคีเครือข่ายทั้งในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุ แนวทางการจัดการภาคีเครือข่าย คือ การบูรณาการแผนการทำงาน การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติการ การปรับแก้ระเบียบปฏิบัติให้เอื้อต่อการดำเนินงาน และการปรับบทบาท อปท. เป็นผู้ประสานงาน

คำสำคัญ

เทศบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล, การจัดการเครือข่าย, ผู้สูงอายุ

บทนำ

โครงสร้างทางประชากรของประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยองค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์อีก 30 ปีข้างหน้า (ค.ศ.2020-2050) จะมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16 ของประชากรรวมทั่วโลก (United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division: 2020) ประเทศไทยกำลังเปลี่ยนผ่านจาก Aging Society เข้าสู่ Aged Society ในอัตราที่เร็วกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ สัดส่วนประชากรอายุมากกว่า 65 ปี ของ

ประเทศไทยกำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 13 ในปี 2020 และภายในปี 2035 ประเทศไทยจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศแรกที่เข้าสู่ Hyper-Aged Society

ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ขึ้น เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับผู้สูงอายุเกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการที่พึงได้รับจากรัฐ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์: 2553) และมีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ในการส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้สูงอายุ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมประชาชนก่อนเข้าวัยผู้สูงอายุ การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคม การบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานอย่างบูรณาการ และด้านการพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ ถือเป็น การวางแผนเพื่อรับมือการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะในกิจการผู้สูงอายุ ในส่วนกลางได้มอบหมายกระทรวงต่าง ๆ ขับเคลื่อนภารกิจผู้สูงอายุในส่วนที่รับผิดชอบโดยตรง ส่วนภูมิภาครับมอบหมายงานมาบางส่วน และส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดผู้สูงอายุมากที่สุดมาดูแลในเชิงพื้นที่ โดยบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในด้านการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อมีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน พ.ศ.2536 เพื่อให้เงินช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน และมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดให้มีการถ่ายโอนงานบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้กำหนดแผนงานสวัสดิการผู้สูงอายุไว้ 4 แผน คือ 1) แผนงานให้บริการด้านสุขภาพอนามัย 2) แผนงานส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ 3) แผนงานส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ของผู้สูงอายุ 4) แผนงานการจัดอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (สุปรียา นุ่นเกลี้ยง และศิริลักษณ์ คัมภีรนนท์, 2562)

การดำเนินงานตามแผนงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนแผนงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุจะจำกัดอยู่ในวงแคบ จะดำเนินการเฉพาะกิจกรรมที่เคยดำเนินการมาก่อนหน้านี้ (ลือชา วนรัตน์: 2554) เช่น การจัดกิจกรรมตามประเพณีพื้นถิ่น การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมของโรงพยาบาลชุมชน การมอบเครื่องอุปโภคบริโภค การส่งเสริมการออกกำลังกาย การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวยังไม่มี ความชัดเจนในการดำเนินการ และไม่ได้มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมที่ อปท. ควรดำเนินการเพื่อให้มีความครอบคลุมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุประกอบด้วย การดูแลสุขภาพ การพัฒนาสมรรถนะ และการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (สุภารัตน์ สุดสมบูรณ์ และคณะ, 2559) ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ อปท. ต้องเตรียมพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวโน้มที่มีจำนวนผู้สูงอายุที่มากขึ้น (ธณธร เรียรชัยพฤกษ์, 2561) ในขณะที่ปัญหาที่ในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ (ภูมิวัฒน์ พรวนสุข, 2558) จากปัญหาดังกล่าวทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถขับเคลื่อนกิจการผู้สูงอายุได้ตามลำพัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องใน การร่วมดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ (บุญส่ง ปัทมพงศ์พร, 2555) ทั้งในระดับภาพรวมของประเทศและระดับพื้นที่ อาทิ กระทรวง จังหวัด สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อผู้สูงอายุ เป็นต้น เพื่อให้

สามารถดูแลผู้สูงอายุในทุกมิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุปรีญา นุ่นเกลี้ยง และศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์, 2562)

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการแบบเครือข่าย (Network) ระหว่างองค์กรภาคีเครือข่าย (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคใต้ตอนบน (ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา นครศรีธรรมราช และภูเก็ต) ในการขับเคลื่อนกิจการผู้สูงอายุ โดยศึกษาเฉพาะเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยในพื้นที่มีรูปแบบการจัดการกิจการผู้สูงอายุที่มีความหลากหลาย มีความโดดเด่นด้านการจัดการกิจการผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับการรับรองจากรางวัลระดับชาติ (รางวัลพระปกเกล้าหรือรางวัลด้านการบริหารจัดการที่ดี) หรือได้รับการสนับสนุนการดำเนินการจากองค์กรระหว่างประเทศ (รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์กรมูลนิธิ) จะทำให้เห็นความหลากหลายของกรณีศึกษาและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจการผู้สูงอายุ โดยพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเครือข่าย รูปแบบการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรเครือข่ายที่เหมาะสม และแนวทางการจัดการเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการด้านผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการจัดการภาคีเครือข่ายของ อบท.
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมของภาคีเครือข่ายของ อบท. ในการดูแลผู้สูงอายุ
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเครือข่ายของ อบท. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

แนวคิดและทฤษฎี

บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการกิจการผู้สูงอายุ

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งการกระจายบริการสาธารณสุข และจากนโยบายการวางแผนครอบครัวที่ส่งผลให้อัตราการเจริญพันธุ์ของประชากรลดลง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562: 9) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ หากไม่มีแผนหรือนโยบายรองรับโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลงจะมีผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ในขณะที่การจัดสรรทรัพยากรเพื่อผู้สูงอายุมีเพิ่มขึ้น ผลกระทบด้านสังคมคือ การพึ่งพิงสมาชิกในครอบครัวสูงขึ้นเป็นผลมาจากภาวะถดถอยทางกายภาพของผู้สูงอายุ โดยสถานการณ์นี้จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว (Ian Nash: 2007) จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สำหรับประเทศไทยได้มีการแบ่งหน้าที่ระหว่างส่วนกลางที่ดูแลในเรื่องการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนกิจการผู้สูงอายุ กิจกรรมที่ดำเนินการโดยภาพรวมของประเทศ และส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ และ การส่งเสริมกิจการผู้สูงอายุตามบริบทเชิงพื้นที่ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจมาจากรัฐบาลให้ดำเนินการในการดูแลและจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ และได้มีการจัดทำมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ โดยการประมวลและ

สังเคราะห์กรอบแนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมและการบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุ ข้อกำหนด และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ของ อปท. โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน (กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น, 2552) ได้แก่

1. ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล เช่น การจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขและบริการ ตรวจและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่บ้าน การบริการตรวจสุขภาพประจำปี การให้ความสะดวกและ รวดเร็วแก่ผู้สูงอายุ การบริการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล การประกันสุขภาพ และการบริการด้าน กายภาพบำบัด

2. ด้านรายได้ เช่น การจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุที่ยากจน การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ กองทุน สำรองเลี้ยงชีพ การจ่ายเบี้ยยังชีพ การช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายชีวิตประจำวัน ตลอดจนค่าบริการด้าน ทัศนกรรม และการให้ทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสม

3. ด้านที่พักอาศัย เช่น การบริการที่พักอาศัย (บ้านพักคนชรา) ที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการ ความช่วยเหลือ การจัดหาสถานพยาบาลประจำและต่อเนื่อง การจัดบ้านพักคนชราที่ต้องเสีย ค่าบริการ (สำหรับผู้สูงอายุที่มีกำลังจ่าย) และการบริการครอบครัวอุปการะ

4. ด้านนันทนาการ เช่น การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และการ ทำงานอดิเรก

5. ด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัวดูแลและการคุ้มครอง เช่น การศึกษาเรียนรู้และ พัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง การฉ้อโกงทางสังคม การบริการด้านกฎหมายและ สร้างแนวปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ

6. ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ได้แก่ การจัดตั้งและพัฒนาบริการ ทางด้านสังคม มีศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ การบริการเยี่ยมบ้าน ระบบ ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมี เครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน

แนวคิดด้านความร่วมมือ (Collaboration)

การศึกษาของ Mattessich และ Murry-Close (2001) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร เกิดจากความร่วมมือใน 3 ลักษณะที่มีระดับแตกต่างกัน คือ 1) Cooperation เป็นความสมัครใจที่จะ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมุ่งไปสู่เป้าหมายของบุคคล กลุ่ม หรือหน่วยงานที่จัดทำกิจกรรมนั้น โดย ไม่จำเป็นต้องเป็นทางการ มีลักษณะเกิดความร่วมมือเป็นครั้งคราว 2) Coordination เป็นระดับความ ร่วมมือที่มีความเป็นทางการมากกว่า Cooperation การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อบรรลุเป้าหมาย ร่วมกัน มีการตกลงกัน แบ่งงานกัน และมอบหมายงานให้แก่แต่ละภาคี 3) Collaboration เป็นความ ร่วมมือขั้นสูงที่มีการหลอมรวมหน่วยงานเข้าด้วยกัน เป็นระบบพันธมิตรในการทำงาน มีเป้าหมายชัด มีความเป็นทางการสูง และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ดังนั้นการพิจารณาระดับความร่วมมือจำเป็นต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องด้วย ในหน่วยงานภาครัฐสมัยใหม่มีลักษณะการทำงานเป็นเครือข่ายมากขึ้น (Denhardt and Denhardt, 2009) มุ่งเน้นการเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายในการดำเนินการต่าง ๆ โดยมีปัจจัย

ที่ทำให้เกิดความร่วมมือ (McGuire: 2006, Linden: 2003) ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม 2) รูปแบบของปัญหาที่ซับซ้อน 3) การเติบโตของเทคโนโลยี 4) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้าน วรสุดา สุขารมณ์ (2556) ได้อธิบายความร่วมมือระหว่างองค์กร เป็นความร่วมมือตั้งแต่ 2 องค์กรขึ้นไป เพื่อให้การเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ การจัดทำแผนการแลกเปลี่ยนข้อมูล การปฏิบัติ การประเมินผล และการทำบันทึกข้อตกลง นำไปสู่การทำงานแบบเครือข่าย (Network) ด้านเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) อธิบายถึงองค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย 1) การรับรู้มุมมองร่วมกัน 2) มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) การมีผลประโยชน์และมีความสนใจร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย 5) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน 6) การพึ่งพิงอิงร่วมกัน และ 7) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

จากแนวคิดด้านความร่วมมือที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าความร่วมมือในรูปแบบ Collaboration เป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการเครือข่ายชั้นสูง โดยเฉพาะการหลอมรวมหน่วยงานเข้าด้วยกัน (Mattessich และ Murry-Close, 2001) มีการดำเนินงานอย่างเข้มแข็ง จึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และการพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดการเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ศึกษาการจัดการเครือข่ายของ อปท. เฉพาะรูปแบบเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่รับผิดชอบด้านกิจการผู้สูงอายุของ อปท. ที่โดดเด่น เลือกอย่างเจาะจง จำนวน 8 แห่ง โดยพิจารณาจากผลการดำเนินการของอปท. ในมิติต่าง ๆ และความเป็นตัวแทนของประเภทของ อปท. ให้ครบถ้วน (ตารางที่ 1) และเลือกเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ มูลนิธิ อปท.อื่นที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ โดยใช้การแนะนำของ อปท. หลักการสุ่มแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ดำเนินการ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานแบบเครือข่าย และเป็นข้อมูลตั้งต้นในการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างใน การสัมภาษณ์

ตารางที่ 1. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความโดดเด่น	เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
1. องค์การบริหารส่วนตำบล มะขามเตี้ย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ตัวแทน: อบต.	ความร่วมมือกับโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และสถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้า มาร่วมจัดกิจกรรมโดยใช้องค์ ความรู้จากการวิจัยในการ ดำเนินงานด้านกิจการผู้สูงอายุ จนได้รับรางวัลระดับชาติ	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ประจำตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. องค์การบริหารส่วนตำบล โคกกลอย อ.ตะกั่วทุ่ง จ.พังงา ตัวแทน: อบต.	การดำเนินงานร่วมกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง และโรงพยาบาลประจำอำเภอใน การดูแลผู้สูงอายุ ทำให้เกิดชมรม ผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็ง	โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง ชมรมผู้สูงอายุ หน่วยกู้ภัยโลมาอาสาฯ โคกกลอย เทศบาลตำบลโคกกลอย
3. เทศบาลตำบลกระปี่น้อย อ.เมือง จ.กระบี่ ตัวแทน: เทศบาลตำบล	ความร่วมมือกับ รพ.สต. และ ระบบการดูแลผู้สูงอายุที่ ครอบคลุมทั้งพื้นที่	รพ.สต. อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ
4. เทศบาลตำบลบ้านนา อ.บ้านนาเดิม จ.สุราษฎร์ธานี ตัวแทน: เทศบาลตำบล	การจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโดย การสนับสนุนจากสถานทูตญี่ปุ่น ประจำประเทศไทย (JICA)	ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ (Day Care) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ โรงพยาบาลบ้านนาเดิม โรงเรียนบ้านนาวิทยาคม อบจ.สุราษฎร์ธานี
5. เทศบาลเมืองชุมพร อ.เมือง จ.ชุมพร ตัวแทน: เทศบาลเมือง	การจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจ สงเคราะห์ให้กับผู้สูงอายุ ระบบ การให้บริการศูนย์สุขภาพชุมชน จัดตั้งศูนย์พัฒนาและฟื้นฟู คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการ	ศูนย์สุขภาพชุมชน ชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพ ชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการ
6. เทศบาลเมืองบางริ้น อ.เมือง จ.ระนอง ตัวแทน: เทศบาลเมือง	การสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุใน การจัดทำสวัสดิการให้สมาชิก ภาคเอกชนสนับสนุนกิจกรรม ของเทศบาลเพื่อผู้สูงอายุ การ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนเพื่อ ผู้สูงอายุ	ชมรมผู้สูงอายุ รพ.สต. บริษัทที่เข้าร่วมสนับสนุน กิจกรรมจำนวน 2 บริษัท
7. เทศบาลนครภูเก็ต อ.เมือง จ.ภูเก็ต ตัวแทน: เทศบาลนคร	การจัดให้มีศูนย์บริการ สาธารณสุขดูแลงานด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ มีบริการ รับส่งผู้สูงอายุไปยังโรงพยาบาล มีกิจกรรมด้านการพัฒนาที่ หลากหลาย	ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและ ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ มูลนิธิกุศลธรรมภูเก็ต โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต

ตารางที่ 1. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความโดดเด่น	เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
8. เทศบาลนครนครศรีธรรมราช อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ตัวแทน: เทศบาลนคร	ระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่สมารถนำมาใช้ในการตัดสินใจ มีผู้สูงอายุเกิน 10,000 คน จัดทำศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ และมีโรงพยาบาลในสังกัดในการให้บริการด้านสุขภาพ	ศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่เป็นผู้บริหารและพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านกิจการผู้สูงอายุใน อบต. เป็นการสำรวจกิจกรรมที่เกี่ยวกับกิจการผู้สูงอายุ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือ โดยส่งให้กับ อบต. ทุกแห่งในจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 227 ชุด จำนวนที่เก็บได้จริง 242 ชุด เป็นการสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือใน การดำเนินงานของเครือข่ายผู้สูงอายุ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในระยะที่ 1 และ การตรวจสอบทางทฤษฎีที่เคยมีการศึกษาไว้ ทั้งนี้ได้มีการทดสอบความแม่นยำโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการทดสอบค่าความเชื่อมั่นได้ .95 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ต้องได้มากกว่า .70 (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2559) จึงจะสามารถใช้เก็บข้อมูลได้

ระยะที่ 3 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเดิมในระยะที่ 1 เพื่อตรวจสอบผลการวิเคราะห์ เชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และข้อเสนอแนะในการจัดการเครือข่ายที่เหมาะสมในการดำเนินงานด้านกิจการผู้สูงอายุ

ตารางที่ 2. จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคใต้ตอนบน

จังหวัด	เทศบาล	องค์การบริหารส่วนตำบล	รวม
กระบี่	13	48	61
ชุมพร	27	51	78
นครศรีธรรมราช	54	130	184
พังงา	15	36	51
ภูเก็ต	12	6	18
ระนอง	12	18	30
สุราษฎร์ธานี	40	97	137
รวม	173	386	559

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ผลการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการจัดการภาคีเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการผู้สูงอายุ

ภาคีเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการผู้สูงอายุ

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการผู้สูงอายุ พบว่า อปท. จะมีภาคีเครือข่ายใน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1) หน่วยงานภาครัฐ ที่มีหน้าที่ภารกิจในการดำเนินการด้านกิจการผู้สูงอายุเช่นเดียวกับ อปท. ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โรงพยาบาลประจำจังหวัด/อำเภอ/ตำบล สำนักงานจังหวัด/อำเภอ โรงเรียน/วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สำนักงานจัดหางาน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาษาดจังหวัด หน่วยการปกครองท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) โดยมีลักษณะของการร่วมดำเนินการตามขอบข่ายงานและแผนปฏิบัติการที่หน่วยงานได้กำหนดไว้

“...หน่วยงานราชการเค้าร่วมมือกับเราดี ส่วนใหญ่ก็เป็นหน้าที่ร่วมกันที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จริง ๆ แล้วแต่ละหน่วยงานก็มีแผนของตนเอง 80% ก็สอดคล้องกันดี แต่จะดีมากถ้าเราได้มาวางแผนร่วมกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลหน่วยงาน A1)

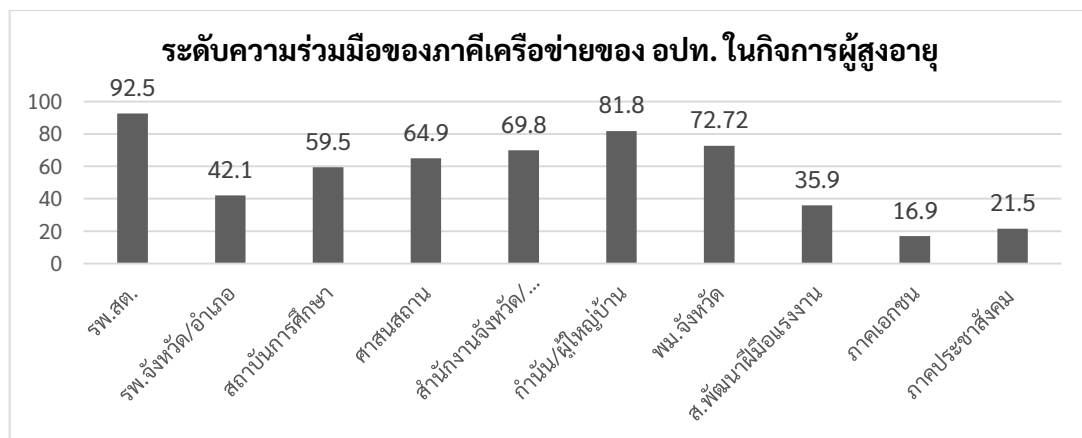
2) หน่วยงานเอกชน ได้แก่ ห้างร้าน/บริษัทเอกชนต่าง ๆ ซึ่งจากการสำรวจพบว่ายังมีบทบาทน้อยมาก ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ หรือสิ่งของสำหรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรในสังกัดมีผลต่อการสนับสนุนกิจกรรม

“...ที่นี้ชมรมผู้สูงอายุของเราเข้มแข็ง สามารถขอการสนับสนุนจากห้างร้านต่าง ๆ ในพื้นที่มาสนับสนุนกิจกรรม บางรายก็ให้มาเป็นตัวเงิน บางรายก็เป็นสิ่งของมาไม่เคยขาด เพราะผู้นำชมรมส่วนใหญ่ก็เป็นเจ้าของกิจการแต่เดิม แล้วตอนนี้ให้ลูกหลานทำกิจการต่อ หรือไม่ก็เคยมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลหน่วยงาน A3)

3) ภาคประชาสังคม เป็นกลไกสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) และมูลนิธิต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบของจิตอาสาที่ดำเนินการโดยทันทีหากได้รับการร้องขอจาก อปท.

“...กลไกสำคัญที่มองว่าสามารถเข้าถึงผู้สูงอายุได้ดี ก็น่าจะเป็นกลุ่ม อสม. ที่มีกระจายอยู่ทั่ว เค้าวินิจฉัยที่ช่วยเหลือผู้สูงอายุได้ดีในระดับหนึ่ง มีกิจกรรมซึ่ง น้ำหนัก วัดความดัน ตรวจเบาหวาน เป็นประจำ...” (ผู้ให้ข้อมูลหน่วยงาน A4)

ภาคีเครือข่ายของ อปท. ในการดำเนินกิจการผู้สูงอายุมีลักษณะเหมือนกันในทุก อปท. แต่ขึ้นอยู่กับบทบาทของแต่ละหน่วยงานที่มีแตกต่างกัน จึงได้มีการสำรวจเกี่ยวกับการดำเนินการในแต่ละพื้นที่ได้ผลดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1. ระดับความร่วมมือของภาคีเครือข่ายของ อปท. ในกิจการผู้สูงอายุ

จากแผนภูมิ 1 จะเห็นได้ว่าภาคีเครือข่ายของ อปท. ที่มีความร่วมมือกันมากที่สุดคือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) รองลงมาเป็น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานจังหวัด/อำเภอ ศาสนสถาน สถาบันการศึกษา โรงพยาบาลจังหวัด/อำเภอ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนตามลำดับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือระหว่างองค์กรมีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดของนักวิชาการที่ได้มีการศึกษามาก่อนหน้า สามารถสรุปเป็นตาราง 3

ตารางที่ 3. ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือระหว่างองค์กรมีประสิทธิภาพตามการศึกษาของนักวิชาการ

Mattesssich et al (2001)	Czajkowski (2006)	Keraminiyage (2009)	Kozuch and Matyjurek (2016)
สภาพแวดล้อมของ หน่วยงาน	ความเชื่อมั่น และ สามารถร่วมงานกันได้	ความเชื่อมั่น	สิ่งแวดล้อมภายนอก
ลักษณะของสมาชิก	ทำความเข้าใจบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ		ลักษณะของคนที่เกี่ยวข้อง
กระบวนการโครงสร้าง	บริหารจัดการร่วม ตัดสินใจ	หน้าที่ความรับผิดชอบ	ลักษณะองค์กร
การติดต่อสื่อสาร วัตถุประสงค์	การติดต่อสื่อสาร มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน	การติดต่อสื่อสาร ความชัดเจนของ เป้าหมาย	ความสัมพันธ์
ภาวะผู้นำ	ทำความเข้าใจบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ	ภาวะผู้นำ	
ทรัพยากร	ทรัพยากร		เครื่องมือประสานความร่วมมือ

จากกรอบการศึกษาผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบเชิงคุณภาพกับผู้เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของ อปท. และภาคีเครือข่าย และวิเคราะห์กรอบการศึกษาประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ความเข้าใจในลักษณะหน่วยงาน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ผู้บริหารหน่วยงาน พนักงานระดับปฏิบัติการ กระบวนการทำงานและทรัพยากร และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน หลังจากนั้นได้จัดทำเป็นแบบสอบถามสำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านกิจการผู้สูงอายุของ อปท. ในภาคใต้ตอนบนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

1) ความเข้าใจในลักษณะของหน่วยงาน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) การดำเนินงานด้านกิจการผู้สูงอายุมียหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมขับเคลื่อน ดังนั้นในการปฏิบัติงาน อปท. จำเป็นต้องพิจารณาความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับบทบาทและกลไกการขับเคลื่อนงาน ได้แก่ ความเข้าใจในนโยบายและการกิจของ อปท. การประสานงานและแลกเปลี่ยนทรัพยากรเพื่อทำงานร่วมกัน รวมทั้งเป้าหมายในการขับเคลื่อนภารกิจด้านผู้สูงอายุ

2) ผู้บริหารหน่วยงาน ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย อปท. จะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความเข้าใจและการสนับสนุนของผู้บริหาร เช่น การสนับสนุนงบประมาณ การอนุญาตให้ใช้สถานที่ การจัดประชุม การไปร่วมการประชุมของหน่วยงานอื่น เป็นต้น รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานเครือข่ายเป็นผู้จัด และการพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีบุคลากรที่เป็นมิตร รู้จักให้เกียรติ มีความนอบน้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือของพนักงานระดับปฏิบัติการด้วย

3) พนักงานระดับปฏิบัติการ ถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความร่วมมือและการร่วมดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน จึงต้องอาศัยประสบการณ์การทำงานและสมรรถนะด้านการ

ประสานงาน โดยส่วนใหญ่พนักงานจะมีความคุ้นเคยกันและรู้จักกันเป็นการส่วนตัว เพราะต้องร่วมงานกันบ่อยครั้ง ซึ่งมีส่วนที่ทำให้เกิดความไว้วางใจระหว่างกันและนำไปสู่ความร่วมมือ และการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ไปรายงานต่อผู้บริหารหรือเพื่อนร่วมงานเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และกิจกรรมความร่วมมือไม่ผูกติดกับตัวบุคคล

4) กระบวนการทำงานและทรัพยากร การทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย จำเป็นต้องพิจารณาในส่วนของวิธีการทำงานของหน่วยงาน โดยหลักการในการประสานความร่วมมือจะเป็นการร่วมแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ และการออกแบบกระบวนการจัดการร่วมกัน ทั้งนี้ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร การร่วมถอดบทเรียนหรือแก้ไขข้อผิดพลาดจากการทำงานร่วมกัน ตลอดจนมีการประสานงานทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งหากหน่วยงานมีวิธีการทำงานที่เน้น การประสานความร่วมมือย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานในรูปแบบของเครือข่าย

5) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน การประสานงานเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยการวางแผนงานร่วมกันและแบ่งงานกันทำ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในรูปแบบต่าง ๆ มีกิจกรรมที่เน้นความสัมพันธ์ของพนักงานระดับปฏิบัติการ การเตรียมความพร้อมหากหน่วยงานอื่น ๆ ร้องขอให้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ มีลักษณะการทำงานเป็นทีม รวมทั้งความสัมพันธ์ในลักษณะไม่เป็นทางการ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมสังสรรค์ การมอบของให้กันไปในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยที่จะกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ

จากปัจจัยทั้ง 5 ประการได้มีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากร อบท. ที่ปฏิบัติหน้าที่ในกิจการด้านผู้สูงอายุ เกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยในแต่ละด้าน ดังแสดงได้ดังตาราง 4

ตารางที่ 4. ระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกิจการผู้สูงอายุ

ประเด็นความร่วมมือรายด้าน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	การแปลผล
ความเข้าใจในลักษณะของหน่วยงาน (อบท.)	4.01	.506	สำคัญมาก
ผู้บริหารหน่วยงาน	4.32	.546	สำคัญมากที่สุด
พนักงานระดับปฏิบัติการ	4.20	.563	สำคัญมากที่สุด
กระบวนการทำงานและทรัพยากร	4.01	.647	สำคัญมาก
ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน	4.03	.691	สำคัญมาก

หากพิจารณาการเรียงลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย ส่วนใหญ่ให้ความน้ำหนักไปที่ผู้บริหารหน่วยงานและพนักงานระดับปฏิบัติการ ถือเป็นกลไกสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างกัน ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ความเข้าใจในลักษณะของหน่วยงาน และกระบวนการทำงานและทรัพยากร อยู่ในระดับความสำคัญรองลงมาตามลำดับ จะเห็นได้ว่าในมุมมองของผู้ปฏิบัติงานด้านกิจการผู้สูงอายุใน อบท. จะมุ่งเน้นถึงบทบาทตัวบุคคลเป็นสำคัญในการส่งเสริมการดำเนินงานแบบภาคีเครือข่าย ซึ่งหากผู้บริหารและพนักงานระดับปฏิบัติการมีสมรรถนะด้านการประสานงานเครือข่ายก็จะทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินการของเครือข่ายสูงขึ้น ดังนั้นใน

การจัดการเครือข่ายควรมุ่งพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของ อบท. ให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการของภาคีเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบการประสานความร่วมมือของเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกออกแบบให้มีความอิสระในการบริหารและมีอำนาจหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตามหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้มีความพร้อมในการดำเนินงาน (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์) และยังคงต้องอาศัยกลไกภาคีเครือข่ายต่างๆ เข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน ประกอบกับแนวทางการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ได้พยายามปรับบทบาทหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ให้เป็นลักษณะของผู้ประสานภาคีเครือข่าย เน้นการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยรูปแบบการประสานความร่วมมือของเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งได้ 2 ลักษณะ (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์) คือ

1) การประสานความร่วมมือแบบทางการ เป็นความร่วมมือโดยอ้างอิงภารกิจและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยพิจารณาความเกี่ยวข้องกับกิจกรรม มีการมอบหมายงานที่ชัดเจน

“...อบต. ทำหนังสือถึงสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุไร้ญาติและพักอาศัยที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ เพราะอบต. ไม่มีพื้นที่ให้อยู่อาศัยได้ ก็ต้องทำเรื่องไปให้เขาสงเคราะห์เป็นรายๆ ไป...” (ผู้ให้ข้อมูลหน่วยงาน A4)

2) การประสานความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ เป็นความร่วมมือโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหาร เน้นผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานมากกว่ากระบวนการ โดยการประสานงานในรูปแบบนี้จะมีความยืดหยุ่น และเรียบง่ายกว่ารูปแบบที่เป็นทางการ

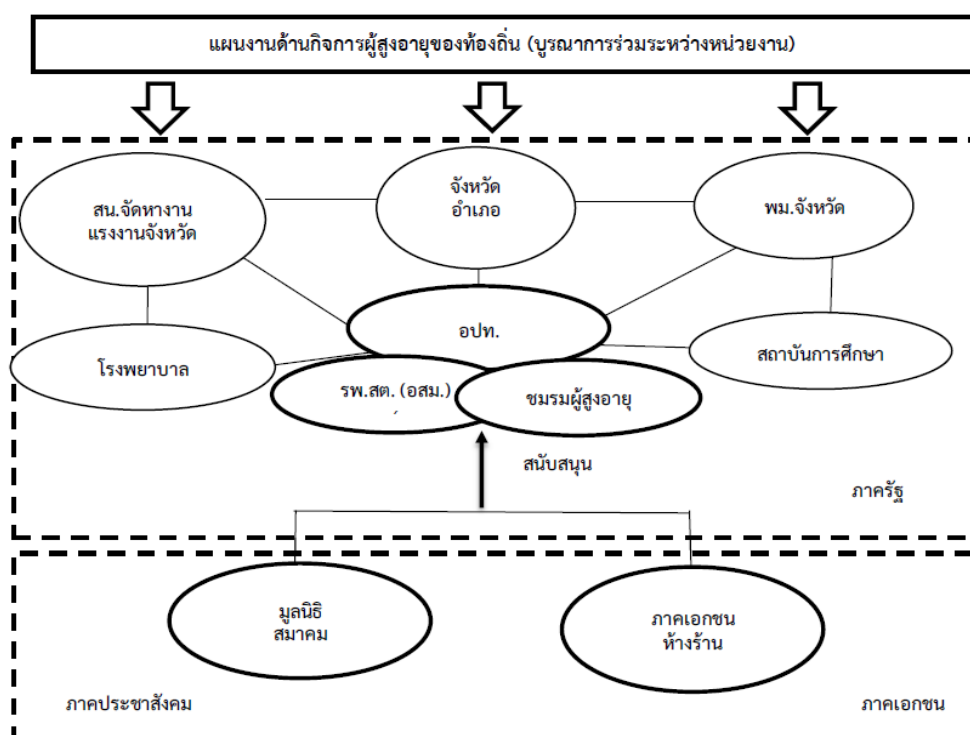
“...เวลาเราต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนเช่น รับส่งผู้สูงอายุไปโรงพยาบาล บางครั้งเราก็ใช้วิธีการออกปาก (การร้องขอ) ให้รถมูลนิธิไปรับส่งได้ เค้ายบริการดีด้วย...” (ผู้ให้ข้อมูลหน่วยงาน A6)

จากการศึกษา พบว่า อบท. มีบทบาทสำคัญในการประสานงานกับหน่วยงานภาคีต่างๆ และสามารถเป็นหน่วยงานกลางในการเชื่อมประสานในการขับเคลื่อนกิจการผู้สูงอายุได้ โดยเฉพาะการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุให้มีความสามารถในการเป็นแกนนำดำเนินการได้

“...ชมรมผู้สูงอายุของเราโชคดีที่เทศบาลมีเจ้าหน้าที่มาสนับสนุน เวลาเสนอโครงการหรือทำกิจกรรมก็ได้รับการสนับสนุนอยู่ตลอด...” (ผู้ให้ข้อมูลหน่วยงาน A3)

“...เทศบาลสนับสนุนเราเยอะมาก เช่น สถานที่ การดูแลโครงการ อุปกรณ์ต่าง ๆ เราได้รับการสนับสนุน บางส่วนก็ให้แนวคิดสร้างอาชีพแล้วขยายผล เช่น ให้พื้นที่ขายของ...” (ผู้ให้ข้อมูลหน่วยงาน B3)

ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนผังการประสานความร่วมมือระหว่างภาคีความร่วมมือในกิจการด้านผู้สูงอายุของ อบท. โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ และได้มีการนำเอาแผนผังดังกล่าวไปใช้ในการตรวจสอบสอดคล้องจากผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะมุมมองเกี่ยวกับแผนงานด้านกิจการผู้สูงอายุของท้องถิ่นที่ควรมีบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สำหรับภาคเอกชนและภาคประชาสังคมทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการ โดยในโครงสร้างจะไม่มีสายการบังคับบัญชาเป็นรูปแบบการการทำงานร่วมกันอย่างอิสระ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2. รูปแบบการประสานงานภาคีเครือข่ายด้านกิจการผู้สูงอายุของ อบท.

แนวทางการจัดการภาคีเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการผู้สูงอายุ

จากการศึกษาวิจัยได้ข้อเสนอแนะในการจัดการเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกิจการผู้สูงอายุ ดังนี้

1) การวางแผนการทำงานร่วมกันของเครือข่าย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการผู้สูงอายุควรมีบทบาทในการร่วมกำหนดกิจกรรมและรูปแบบการดำเนินงาน สร้างระบบการทำงาน มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน สร้างการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานให้เกิดความรู้สึกรับรู้เป็นเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวควรแยกออกมาเป็นแผนด้านกิจการผู้สูงอายุโดยเฉพาะ จากการสำรวจพบว่ากิจกรรม/

โครงการด้านกิจการผู้สูงอายุจะสอดคล้องอยู่ในแผนพัฒนาของแต่ละหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งควรจะนำมาจัดทำเป็นแผนงานกลางเชิงพื้นที่เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน

2) การปรับระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงานกิจการผู้สูงอายุ

การขับเคลื่อนกิจการผู้สูงอายุมีหลายหน่วยงานร่วมดำเนินการ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน เช่น การใช้จ่ายงบประมาณดำเนินการ วิธีการในการจัดกิจกรรม เป็นต้น ดังนั้นในการทำงานร่วมกันจึงจำเป็นต้องมีการปรับระเบียบหรือแนวปฏิบัติให้มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อให้เกิดการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีรูปแบบการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ในบางกิจกรรมควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานซึ่งกันและกัน และมีการบูรณาการ การทำงานร่วมกัน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การพัฒนาสมรรถนะการทำงานแบบเครือข่ายให้กับผู้บริหารและพนักงานระดับปฏิบัติการ

การดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย จำเป็นต้องมีการสร้างแนวคิด (Organizational Mindset) และวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) ในการประสานงานร่วมกัน ต้องมีการเสริมสร้างทักษะการทำงานแบบเครือข่ายให้กับพนักงานทุกระดับ รวมถึงผู้บริหารหน่วยงาน โดยเริ่มจากการสร้างค่านิยมในการทำงานร่วมกัน การพัฒนาบุคลิกของพนักงานให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม ทักษะการสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ความสามารถในการเจรจาต่อรอง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดทักษะและสร้างพฤติกรรมในการดำเนินงานแบบเครือข่ายอย่างแท้จริง

4) การปรับบทบาทของ อปท. จาก “ผู้ดำเนินการ” เป็น “ผู้ประสานงาน”

หากพิจารณากิจกรรมด้านผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ดังนั้น อปท. จึงควรปรับบทบาทให้อยู่ในฐานะของการเป็น “ผู้ประสานงาน” เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ สามารถให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่ร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดทำ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรต่าง ๆ เป็นการลดภาระงานของหน่วยงาน ทั้งนี้ อปท. มีหน้าที่ในการประสานงานให้เกิดกิจกรรม โดยให้การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น (บุคลากร งบประมาณ สถานที่ และอุปกรณ์) และเน้นให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการภาคีเครือข่ายของ อปท. ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน คือ ผู้บริหาร พนักงานระดับปฏิบัติการ กระบวนการทำงานและทรัพยากร ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร และลักษณะขององค์กร (เรียงลำดับตามความสำคัญ) สอดคล้องบางส่วนกับ Kozuch, B. และ Sienkiewicz Matyjurek, K. (2016) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลความร่วมมือระหว่างองค์กร ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก ด้านลักษณะขององค์กร ด้านลักษณะของคนที่เกี่ยวข้อง ด้านเครื่องมือ ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และด้านความสัมพันธ์ จะสังเกตได้ว่า องค์ประกอบของปัจจัยมีความใกล้เคียงกัน แต่งานวิจัยนี้จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของคนที่เกี่ยวข้องโดยแยกย่อยให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้บริหารและพนักงานระดับปฏิบัติการ จะเห็นได้ว่าความสำเร็จของการจัดการภาคีเครือข่ายมุ่งเน้นไปที่ผู้บริหารหน่วยงาน ซึ่งตามโครงสร้างต้องมา

จากการเลือกตั้งโดยประชาชน ดังนั้นการตัดสินใจของประชาชนมีผลต่อการดำเนินงานภาคีเครือข่าย ด้านกิจการผู้สูงอายุ

ในขณะที่ Czajkowski J.M. (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือมี 6 ประการ คือ ความเชื่อมั่นและความสามารถทำงานร่วมกันได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ร่วมบริหารจัดการและร่วมตัดสินใจ สามารถทำความเข้าใจกับบทบาทและหน้าที่ มีการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นการเน้นถึงพฤติกรรมของผู้ทำหน้าที่ประสานงาน แต่การศึกษาในครั้งนี้ยังพบเพิ่มเติมว่า บุคลิกของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการที่มีลักษณะเป็นมิตร มีความอ่อนน้อม สุภาพ มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่ายร่วมด้วย โดย อบท. จะเน้นตัวบุคคลในการอ้างอิงถึงผลสำเร็จของเครือข่าย

รูปแบบการประสานความร่วมมือที่เหมาะสมในการจัดการภาคีเครือข่าย คือ อบท. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานกลางร่วมกับชมรมผู้สูงอายุและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) โดยเน้นเป็นผู้ประสานงานหลักและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย ทั้งนี้ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาผู้สูงอายุร่วมกัน ซึ่งหากใช้งานของ พัดชา ชัยชนะพาล (2556) ที่อธิบายรูปแบบการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร สามารถใช้ได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมร่วมค้า ความร่วมมือ เช่นสัญญา และพันธมิตรร่วมงาน ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะขององค์กรไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องหาเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจจะแตกต่างจาก อบท. ที่อาจจะสามารถดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตัวองค์กรเอง แต่เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จึงควรดำเนินงานแบบภาคีเครือข่าย และสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านศีลลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง (2563) ได้อธิบายว่า การประสานความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย คือ การมีผลประโยชน์ร่วมกัน การมีข้อตกลงร่วมกัน การมีเป้าหมายร่วมกัน และการใช้ข้อมูลในการแลกเปลี่ยนกัน ถึงแม้ว่าเป้าหมายภาคีเครือข่ายของ อบท. เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุร่วมกัน แต่ในแต่ละหน่วยงานก็จะมีวัตถุประสงค์ย่อยที่แตกต่างกันตามภารกิจของแต่ละองค์กร ซึ่งทำให้การบูรณาการร่วมกันยังคงมีกรอบที่อาจจะไม่สามารถรวมเป็นองค์กรเดียวได้

แนวทางการจัดการภาคีเครือข่าย จากการศึกษาพบว่า อบท. และหน่วยงานภาคีเครือข่ายมีลักษณะต่างหน่วยงาน ต่างขับเคลื่อนภารกิจ มีการกำหนดบทบาทภารกิจที่มีความชัดเจน การบูรณาการแผนค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดช่องว่าง (Gap) ในการดำเนินการด้านกิจการผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการร่วมกันวางแผนในการทำงานให้มีความครอบคลุมและต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและพนักงานระดับปฏิบัติการให้สามารถเป็นนักประสานงานที่ดี มีพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับการทำงานในรูปแบบภาคีเครือข่าย นอกจากนี้ด้านระเบียบปฏิบัติทางราชการก็ยังคงเป็นปัญหาในการดำเนินงานที่จำเป็นต้องปรับให้เอื้อต่อการทำงานตามยุคตามสมัย เน้นการให้ผู้สูงอายุเข้าถึงการบริการสาธารณะที่มากขึ้น และการปรับบทบาทของ อบท. ให้เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานแทน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดทำแผนพัฒนาผู้สูงอายุร่วมกันโดยภาคีเครือข่าย ควรจะมีทั้งแผนระยะสั้น แผนระยะปานกลาง และแผนระยะยาว มีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ภายในท้องถิ่น ตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาผู้สูงอายุของประเทศ เพื่อให้มีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน และให้ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้เดินไปในทิศทางเดียวกัน

2. การจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างภาคีเครือข่าย เป็นกิจกรรมสำหรับการพบปะของพนักงานจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้ได้รู้จักกัน มีความคุ้นเคยกัน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับกิจกรรมการสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ของภาคีเครือข่าย เช่น การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา การจัดกิจกรรมงานรื่นเริง การเยี่ยมหน่วยงาน ฯลฯ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและพนักงานระดับปฏิบัติการ การดำเนินการในแบบภาคีเครือข่ายต้องเน้นการประสานงานและการทำงานเป็นทีม ควรมีการเสริมสร้างสมรรถนะ ทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติให้กับผู้บริหารและพนักงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประสานงานมากยิ่งขึ้น

2. รูปแบบการบูรณาการแผนภาคีเครือข่ายด้านกิจการผู้สูงอายุ แนวทางในการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม โดยการนำเอาเป้าหมายของทุกหน่วยงานมาบูรณาการร่วมกัน และให้บรรลุตามเป้าหมายหลักในการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2552). *มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิชย์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ส. เอเซียเพลส.

ธันณธร เอียร์ชัยพฤกษ์. (2561). ทิศทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต. *วารสาร มจร. พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 3(2), 183-196.

บุญส่ง ปัทมพงศ์พร. (2555). *แนวทางพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 50 : สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 31 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2555, กรุงเทพฯ.

- พัดชา ชัยชนะพาล. (2556). รูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กรในอุตสาหกรรมก่อสร้างเพื่อพัฒนาเป็นพันธมิตรทางธุรกิจที่ยั่งยืน. ดุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิชาเอกการจัดการทั่วไป. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภูมิวัฒน์ พรวนสุข. (2558). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแพร่. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์, 10(1), 77-87.
- ลือชา วรรัตน์. (2554). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในงานส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ.
- วรสุดา สุขารมณ. (2556). ความร่วมมือระหว่างองค์การในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2559). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญชญา ณ ระนอง. (2563). ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนใต้. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 31(1), 1-16.
- สมตระกูล ราศิริ. (2561). แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพงานทันตสาธารณสุข. วารสารทันตภิบาล, 29(2), 123-135.
- สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ และคณะ. (2559). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 9(1), 121-127.
- สุปรียา นุ่นเกลี้ยง และศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์. (2562). ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุบนพื้นฐานทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลยุโป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. (รายงานวิจัย). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ.2553-2583 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อังกาบ บุญสูง. (2559). การศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายชุมชนต้านการฉ้อโกงจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 11(2), 417-432.

ภาษาอังกฤษ

- Czajkowski, J.M. (2006). Success factors in higher education collaborations: A collaboration success measurement model. Capella University.
- Denhardt, R.B. and Denhardt, J.V. (2003). The new public service: An approach to reform. *International Review of Public Administration*, 8(1), 3-10.
- Ian Nash. (2007). *Education for an ageing population*. England: The property of Education Publishing.
- Kozuch, B. and Sienkiewicz-Matyjurek, K. (2016). *Factors of effective inter-organizational collaboration: a framework for public management*. Transylvanian
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), pp.607-610. *Review of Administrative Sciences*, (47 E).

- Linden, R.M., (2003). *Working across boundaries: Making collaboration work in government and nonprofit organizations*. John Wiley & Sons.
- Mattessich, P., Murray-Close, M. and Monsey, B., (2001). *Wilder collaboration factors inventory*. St. Paul, MN: Wilder Research.
- McGuire, M., (2006). Collaborative public management: Assessing what we know and how we know it. *Public administration review*, 66, 33-43.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2020). *World Population Ageing 2020 Highlights: Living arrangements of older persons* (ST/ESA/SER.A/451)

Translated Thai References

- Bunsoong, A. (2016). A Study of the Guidelines for Creating a Network of Community Basketry Handicrafts in Uttaradit Province. *Academic Journal Uttaradit Rajabhat University*. 11(2), 417-432. (in Thai)
- Chaichanapal, P. (2013). *Model of Cooperation between Organizations in the Construction Industry to Develop be a Sustainable Business Partner*. Prathumthani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)
- Department of Local Administration. (2009). *The elderly-aid Standard*. Bangkok: Department of Local Administration. (in Thai)
- Jaroenwongsak, K. (2002). *Network Management: Strategy, Key to success in education reform*. Bangkok: S. Asia Place. (in Thai)
- Kampiranon S. and Naranong A. (2020). Cooperation between the Public and Private sectors, and Civil society in the Southern Border Provinces. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University*, 31(1), 1-16. (in Thai)
- Kanjanawasi, S. (2016). *Selection of Appropriate Statistics for Research*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Ministry of Social Development and Human Security. (2010). *The Elderly Act 2003*. Bangkok: Tappenwanit. (in Thai)
- Nunkliang S. & Kampiranon S. (2019). Potential of Local Government Organizations to Improve the Quality of Life of the Elderly on the Basis of Cultural Capital in the Provincial Area Southern Border: a case study of Yupo Sub District Municipality, Muang District, Yala Province. Yala: Yala Rajabhat University. (in Thai)
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2019). *Thailand Population Projections 2010-2040 Report (Revised edition)*. Bangkok: Office of the National Economics and Social Development Council. (in Thai)

- Phattamapongporn, B. (2012). Guidelines for developing a network of cooperation in the provision of public services of Local administrative organization in Mae Sot District, Tak Province. paper present in the Conferences of 50th Humanities and Social Sciences, Kasetsart University in January 31 - February 2, 2012, Bangkok. (in Thai)
- Puansuk, P. (2015). Guidelines for Improving the Quality of Life for the Elderly of Local Administrative Organizations in Phrae Province. *Graduate School Journal, Pitchayatat, Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 10(1) 77-87. (in Thai)
- Rasiri, S. (2018). Guidelines for Participation of Network Partners in Job Health Promotion Dental Public Health. *Thai Dental Nurse Journal* 29(2), 123-135. (in Thai)
- Sudsomboon, S. et al. (2016). The Role of the Local Government in Caring for the Thai Elderly. *Southern Technology Journal*, 9(1), 121-127. (in Thai)
- Sukharom, W. (2013). *Cooperation between Organizations in the Development of the Tourism Industry of Thailand*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Tianchaipruk, T. (2018). Direction of Local Administrative Organizations in Thailand in the Future. *The Journal of MCU Buddhapanya Review*, 3(2), 83-196 (in Thai)
- Wanarat, L. (2011). *The Role of Sub-District Administrative Organizations in Health Promotion Work*. Bangkok. (in Thai)